

ANDRA SÖNDAGEN EFTER PÅSK

MISERICORDIA DOMINI

Tekst Joh 10: 11–16. Preken Sigmund Hjorthaug

**I Faderens, Sønnens og den Hellige Ånds navn:
Nåde være med jer, og fred fra Gud vår far og den Herre Jesus Kristus**

La os be:

Takk, Herre Jesus, at du er den gode hyrde, som leder oss på de grønne gressgange og til hvilens vand, som er ditt kjære evangelium.

La os få hvile i dette evangelium idag. Amen

Vi har hørt prekenteeksten lest fra alteret.

La oss reise oss og igjen hører noen vers fra teksten fra

Johs 10,11-16

Jeg er den gode hyrde. Den gode hyrde setter sit liv til for fårene.

Jeg er den gode hyrde. Jeg kender mine får, og mine får kender mig, ligesom Faderen kender mig, og jeg kender Faderen; og jeg setter mit liv til for fårene.

Herre dette var dine ord. Hellige du oss i sannheten. Ditt ord er sannhet. Amen

Dette med hyrde og får som et bilde på Gud vår Far og oss som hans barn, møter vi mange ganger i Bibelen.

Vi har sunget Salme 23, som er en kjær salme for mange, og her er Gud Herren fremstilt som en hyrde som leder sine får på gode gressgange, og til det stille vand, hvor de kan slukke sin tørst.

Hyrden vokter og beskytter sine får mot alle farer, mot alle rovdyr, mot alt som kan være til skade for dem.

Men vi kan også nevne salme 80, hvor det heter:

Lyt, Israels hyrde, du som fører Josef som en hjord

Eller salme 100

Forstå at Herren er Gud, han har skabt os, og ham hører vi til, vi er hans folk og de får han vokter.

Men ikke minst profeten Ezekiel bruker dette bilde av hyrde og får.

Jeg vil selv søge efter mine får, sier Herren, og holde øje med dem. Som hyrden holder øje med sin hjord, når hans får er spredt rundt om ham, således vil jeg holde øje med mine får og udfri dem.

Hvorfor bruker Bibelen dette bilde av hyrde og får om Gud og oss som er hans troende barn?

Ja, det er nok fordi fåret er hjelpeløst, det går seg vill hvis ikke hyrden passer på det. Det er utsatt for å bli revet ihjel av ville dyr. Det er helt hjelpeløst hvis det er overlatt til seg selv. Det kan ikke forsvare seg selv.

Og sånn er det de med troende Guds barn, de er svake og hjelpeløse og utsatt for djevelens mange angrep.

Hyrden er den som vokter og passer på de hjelpeløse får, som er utsatt for så mange farer.

En sådan hyrde er Gud. Han vokter, bevarer og forsvarer sine barn mot fiendens listige angrep og gir dem mat i rette tid.

Kristus – den lovede Messias – blir i Det gamle testamentet i Bibelen kalt for en hyrde som skal samle sin adspredte hjord, vokte dem og bevare dem og gi dem gode gressgange.

I Ezekiel 34, 23 står det: *Jeg vil sette en hyrde over dem, min tjener David. Han skal vokte dem og være deres hyrde.*

Og i Mika 5 står det at Messias skal fødes i Betlehem, og det står det videre i v 3: *Han skal stå frem og vokte i Herrens kraft, i Herrens sin Guds navns storhed.*

Han skal vokte oss som en hyrde vokter sine får.

Jesus er Gud Herren

Så når Jesus sto frem og sa:

Jeg er den gode hyrde, så forsto jødene hva han mente. Han var den lovede Messias som skulle komme.

Og når han sa: **Jeg er**, den gode hyrde så forsto de også hva han mente. Han brukte nemlig det hellige Gudsnavnet om seg selv.

I 2. Mos. 3,14 leser vi at Herren viste seg for Moses i en brennende tornebusk, når han vil sende ham til sitt folk, som da var i Egypt. Moses spurte hva hans navn var: Gud sa: Jeg er den jeg er, og si til Israels barn at JEG ER har sendt har sendt deg.

Jesus bruker Gudsnavnet fra Det gamle testamentet om seg selv, og viser dermed at han er Gud. Og han er også den Hyrde som vi hører om i Det gamle testamentet, han er den Hyrde som vi synger om i Salme 23: *Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.*

Han er den hyrde som vi hører om i Ezekiel 34, og som vi leste fra alteret:

Dette sier Gud Herren: Jeg vil selv søge etter mine får og holde øje med dem.

Jeg vil vogte dem på Israels bjerge, ved vandløbene og overalt i landet, hvor de bor. På gode enge vil jeg vogte dem, og på Israels høje bjerge skal de finne deres græsgange. Der skal de leire sig på gode græsgange og grasse på frodige enge på Israels bjerge. Jeg vil selv vogte mine får og lade dem leire sig, sier Gud Herren.

Jesus er altså denne Gud Herren som sier dette.

Og Ezekiel sier videre:

De vildfarne vil jeg lede efter, de bortkomne vil jeg føre tilbake, de kvæstede vil jeg forbinde, de syge vil jeg styrke,... jeg vil vokte dem på rette måde.

Jesus er den eneste hyrde

Jesus sier: Jeg er, den gode hyrde.

Egentlig står det i grundteksten: *Hyrden*, den gode. I bestemt form. Han er hyrden.,

Det finnes ingen andre hyrder, som kan føres oss på den rette vei og vokte oss for alle farer.

Det er kun ham alene som kan kalles hyrde. Derfor sier Jesus: Jeg er *hyrden*.

Alle andre som sier de er hyrder, enten de kalles det ene eller andre, skal du ikke høre på. Det er kun Jesus som er hyrden, han må du sette din lit til.

Han er veien, sannheten og livet, ingen kommer til Faderen uten gjennom ham.

Jesus er den gode hyrde.

Og hvordan en god hyrde er, beskrives i Ezekiel 34:

I motsetning til de dårlige hyrder, som ikke styrket de svake, som ikke helbredte de syge, som ikke lette etter de bortkomne får, så de ble til føde for de ville dyr,

i motsetning til de som var mer opptatt av seg selv enn hjorden, som sørget for seg selv, istedet for å gjete fårene, så var Jesus den gode hyrde som lette etter de bortkomne, som førte sammen igjen de får som var drevet fra hverandre, som forbandt de som var skadet og helbredte dem som var syke, og førte fårene på gode gressgange hvor de kunne spise seg mette.

Ja, alt dette er jo billedbruk, men vi forstår hva som menes.

Hva betyr det vel annet, når det sies at han vil forbinde det som er skadet og helbrede det som er sykt, enn at han vil bruke sitt evangelium, det som er den rette salve og den rette forbindelse for hjerter som er syke og såret av loven. Og hva er de gode gressgange annet enn der hvor Guds ord om syndenes forlatelse får lyde og sakramentene blir brukt. Det er de gode gressgange.

Jeg er den **gode** hyrde, sier Jesus. Og hva gjør en god hyrde? Jo, en god hyrde er en hyrde som ikke bare gir fårene mat i rette tid, og fører dem på gode gressgange, og vokter dem for alle farer, men han kan også sette sitt eget liv i fare for å redde dem, når de måskje sitter fast i bjergene.

Når det gjelder vår Gode Hyrde, Jesus, Frelseren, så var det sådan at han ikke bare risikerte sitt eget liv, men han endog gav sitt eget liv for å bjerge oss fra den evige fortapelsen.

Den gode hyrde, sier Jesus, setter sit liv til for fårene.

Og det er nettopp dette vi har hørt om nå i påsken, hvordan Jesus ofret sitt liv og blod for vår skyld, han lot seg frivillig ta til fange i Getsemane, frivillig lot han seg piske, tornekrone, nagles til et kors for vår skyld, fordi dette var den eneste måte han kunne bjerge oss fra den evige fortapelse på.

Og han gjorde det frivillig. Han gav sitt liv. Han var ikke tvunget til det. Han hadde makt til å sende legioner av engler hvis han ville, for å stanse dem som ville gripe ham i Getsemane. Men istedet overlot han seg i deres hender som var kommet for å fange ham. Han gjorde det for vår skyld.

Den gode hyrde setter sitt liv til for fårene. Jesus visste at det var det eneste som kunne redde deg og meg fra Guds vrede og dom. Derfor gjorde han det. Han elsket oss så høyt at han frivillig gikk i døden for oss, selv om hans angst var så stor at hans sved falt til jorden som blod, og han ba til sin himmelske Fader i Getsemane: *Min Fader er det mulig, så la denne kalk gå meg forbi.*

Hva var det som var så hårdt for Jesus? Den legemlige lidelse? Sikkert den også – men det som var verst, det var å bli forlatt av Gud. Han ropte på korset: *Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?* Han måtte smake helvedes kvaler, dette å være forlatt av Gud.

Men Jesus ga likevel sitt liv og blod, han lot seg ofre for oss, forat vi skulle arve evig liv.

En sådan kjærlighet hadde han til oss.

Det inderlige forhold mellom hyrden og fårene

Når Jesus bruker dette bilde av hyrde og får, om seg selv og de troende, så betegner han det mest inderlige forhold av kjærlighet og omsorg og beskyttelse mot alle farer.

Han sier

Jeg er den gode hyrde. Jeg kender mine får, og mine får kender mig,

Ja, dette forhold mellom Kristus og oss er like inderlig som mellom Faderen og ham selv.

Han sier: *Jeg kjenner mine får, og mine får kjenner meg, likesom Faderen kjenner meg og jeg kjenner Faderen.*

Vi vet at det er det mest dype og inderligste forhold mellom Faderen og Sønnen. *Faderen og jeg er ett*, sa Jesus.

Det samme inderlige og dype forhold er det mellom Kristus og oss. Han kjenner oss ut og inn. Han kjenner alle vår svakheter, han kjenner våre synder, han vet om all vår nød og våre bekymringer, det er ikke den avkrok i vårt hjerte som han ikke kjenner. Og han har en inderlig omsorg for oss. Han vil ikke at noen av oss skal gå fortapt. Ingen skal få rive dem ut av min hånd, sier Jesus

Han sier i Johs. 10, 28:

Jeg giver dem evigt liv, og de skal aldrig i evighed gå fortabt, og ingen skal rive dem ud af min hånd

Han vil hjelpe oss i all vår nød, han vil beskytte oss mot alle farer både til legeme og sjel. Han er en trofast hyrde som ikke svikter oss.

Jeg vil aldri slippe deg og aldri forlate deg, står det i Hebreerbrevet 8,5.

Og i Esaias 41,10 står det:

*Frygt ikke, for jeg er med dig, fortvnl ikke, for jeg er din Gud.
Jeg styrker dig og hjælper dig, min sejrige hånd holder dig fast.*

Underhyrder-pastorer

På samme måte som Jesus bliver kaldt hyrde, kaldes også de som skal forkynde evangeliet hyrder eller pastorer. Pastor betyder jo hyrde.

Apostelen Peter sier 1. Pet 5 til de eldste, dvs prestene i menigheten: *Vær pastorer eller hyrder for Guds hjord.*

Disse pastorer er underhyrder under ham som er overhyrden, og de utfører overhyrdens oppdrag på jord, de forkynner evangeliet og forvalter sakramentene. Og de skal gjøre dette villig uten å tenke på egen vinning, de skal ikke være som de som hersker over sine menigheter, men være alles tjener. De skal ha Kristus som forbilde. Sådanne som de ser hans omsorg for alle sine, skal de ha omsorg sin menighet. Sådanne som de ser han forkynde lov og evangelium, skal de forkynde lov og evangelium. Sådanne som de ser han trøste, formane og oppmuntre, skal de trøste, formane og oppmuntre. De skal undervise om Guds rike og vokte menigheten for all falsk og vrang lære. Og selv om de som underhyrder møter all slags motgang, enten fra sitt eget kjød, eller fra den åbenbare eller religiøse verden, så skal de likevel trofast undervise i Guds ord og ikke gi etter på noe punkt.

Dette skiller de rette underhyrder fra leiesvenden. For hva gjør leiesvenden, han som ikke selv eier fårene? Jo, han flykter når han ser ulven komme.

Hvem er leiesvender?

Luther sier: Leiesvenner er sådanne som sitter i kristelige embeter og også kalles prester og predikanter, og de kan forkynne Guds ord rett så lagt det rekker. Og mennesker kan også komme til sann tro på Kristus gjennom deres forkyndelse.

Men når ulven kommer, den falske lære sniker seg inn, da kan det koste for mye å si imot. Da viser de seg å være leiesvender og flykter vekk. De motsier ikke den falske lære hvis det koster dem for mye. Men en sann pastor skal bli ved med å trøste, formane og oppmuntre, og han gjør det med Guds ord, ikke med egne tanker, nei, Guds ord er det som skal føre fårene trygt og sikkert frem. Guds ord er den stok og den stav hyrden leder sine får med.

Jeg har også andre får

Tilslutt i vår tekst sier Jesus at han også har andre får som ikke hører til denne fold.

Vi forstår at han tenker på hedningene. Han ser i ånden hvordan hedningefolk allerede er vunnet for hans rike. Derfor sier han: *Jeg har også andre får.*

Til disse hedningekristne hører også vi. Jesus så like frem til deg og meg og ville ta oss inn i sin fold. Vi også fikk høre hans røst, hans evangelium, og dermed kom vi med i den store fold som består av både jøder og hedninger. Denne fold er den usynlige, hellige alminnelig kirke som består av troende Guds barn over hele verden, og den finnes i alle kirkesamfunn, også i dem som desverre ikke lærer rett i alle ting.

Som det står i innledningen til De lutherske bekjennelsesskrifter, som kalles Konkordieboken:

Vi betviler ingenlunde at det finnes mange fromme og redelige mennesker også i de kirker som ennå ikke er kommet til enighet med oss i alt.

Det finnes altså Guds barn over hele jord, en hellig alminnelig og usynlig kirke av sant troende, og disse skal Jesus, som den gode hyrde, lede.

Og som den gode hyrde vil han lede sine får til den trygge innhegning, himmelen, hvor ingen tyver og røvere kan bryte inn, hvor ulven ikke lenger kan skade dem, og hvor hvor de er frie fra alle farer.

Amen